

Nieuws

Weer minder bos in Nederland, trend aan het ombuigen

30 november 2021

De bosoppervlakte in Nederland is in de afgelopen vier jaar met 1925 hectare (0,5%) verder afgenomen. Dat blijkt uit een recente analyse van Wageningen Environmental Research (WENR), gepubliceerd in het vakblad Natuur, Bos en Landschap. De onderzoekers zien minder netto-

ontbossing dan in de jaren daarvoor, maar vooral de aanplant van nieuw bos blijft achter: in de afgelopen vijftig jaar is er niet eerder zo weinig bos aangeplant.

Sinds 1970 is de hoeveelheid bos in Nederland decennialang toegenomen, maar sinds 2013 was er een sterke daling te zien. "Dit heeft veel ogen geopend," zegt Mart-Jan Schelhaas, boscoloog bij Wageningen Environmental Research. "In de afgelopen vier jaar is geprobeerd om deze trend om te buigen. Dat is deels gelukt, maar over de afgelopen vier jaar zien we nog steeds netto-ontbossing in Nederland. De huidige bosoppervlakte van 363.801 hectare is vergelijkbaar met het niveau van 1990."

Ontbossing door verandering landgebruik

Ontbossing wordt veroorzaakt door veranderingen in landgebruik. Schelhaas: "Hierbij worden bomen weggehaald om bijvoorbeeld open natuur te creëren, zoals heidelandschappen, maar ook voor het aanleggen van woonwijken en het verbreden van wegen. Dit is anders dan bij bomenkap voor houtproductie of ziektes, zoals essentaksterfte. Dit bos blijft als zodanig bestaan, omdat er op dezelfde plek nieuw bos voor terug groeit."

Bij een netto-afname van de bosoppervlakte wordt er meer bos weggehaald dan er nieuw bos aangeplant wordt. Ondanks dat er de afgelopen jaren minder bos is verdwenen, komt er nog maar weinig bos bij. De snelheid waarmee nieuw bos aangeplant wordt, ligt zelfs op het laagste punt in de afgelopen vijftig jaar. "Die relatief hoge dynamiek in het bos op sommige plekken in Nederland, heeft ook een consequentie voor de bijdrage van het bos aan klimaatmitigatie," aldus Schelhaas. "In oud bos ligt veel meer koolstof opgeslagen dan in jong bos. Het kost tientallen jaren om die koolstof weer opnieuw te binden. Het helpt dus niet mee als er oud bos wordt weggehaald en minder jong bos wordt aangeplant."

Bossenstrategie

Juist vanwege dit potentieel in koolstofopslag spelen bossen een belangrijke rol in het tegengaan van klimaatverandering. Dat Nederland minder bos heeft dan vier jaar geleden lijkt dan ook haaks te staan op de verschillende (inter)nationale ambities voor meer bos. "De Nederlandse Bossenstrategie uit 2020 moet hier verandering in brengen," zegt Eric Arets, boscoloog bij WENR. "Het doel van de strategie is om 10% meer bos te realiseren in 2030. Daar moet nog veel voor gebeuren. De cijfers die wij leveren kunnen hier richting aan geven

en gebruikt worden om de doelstellingen te monitoren. Het is nu nog te vroeg, maar mogelijk dat we volgend jaar de eerste effecten gaan zien.”

Beide onderzoekers benadrukken ook het belang om in de uitvoering van de Bossenstrategie te kiezen voor een integrale benadering. “Voor meer bos is wel ruimte nodig, terwijl er ook ruimteclaims liggen voor bijvoorbeeld andere natuurtypen, landbouw, woningbouw en infrastructuur. Hierbij kun je denken aan slimme combinaties van bos en waterberging, recreatiegebieden bij nieuwe woonwijken en bufferzones van bos rondom kwetsbare natuurgebieden. Juist die integrale benadering is waar wij ons ook op richten in ons onderzoek, onder meer met klimaatslim bosbeheer.”

Topografische kaart voor landgebruik

De analyse is gedaan op basis van een nieuwe topografische kaart van Nederland, die veranderingen in landgebruik weergeeft. [De kaart](#) wordt iedere vier jaar geüpdatet. Deze dient als basis voor de klimaatrapportage van Nederland aan het Klimaatverdrag van de Verenigde Naties, voor de sector landgebruik en bossen (Land Use, Land Use Change and Forestry, kortweg aangeduid als LULUCF). Met het verschil in landgebruik door de jaren heen kan berekend worden wat de broeikasgasemissies zijn geweest door dit landgebruik en de veranderingen daarin.